

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.008.03.2015

P/15/082

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/082 – Sprawowanie opieki w internacie szkolnym.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	Sławomir Kochman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94348 z dnia 14.04.2015 r. Maciej Pilecki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94349 z dnia 14.04.2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół nr 2 im. Grzegorza z Sanoka, 38-500 Sanok, ul. Stróżowska 15, zwany dalej „Zespołem”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marian Kuzicki, dyrektor Zespołu od dnia 27.09.1999 r. (dowód: akta kontroli str. 5-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia ¹ pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność skontrolowanej jednostki ² w zakresie zapewnienia w internacie opieki uczniom pobierającym naukę poza miejscem stałego zamieszkania.
Uzasadnienie oceny	Internat zatrudniał wykwalifikowaną kadrę wychowawców. Zorganizowano warunki do nauki własnej oraz do rozwijania zainteresowań i uzdolnień. Wychowawcy podejmowali właściwe działania mające na celu zapobiegania przypadkom naruszania regulaminu, w tym związanym ze spożywaniem alkoholu, kradzież. Internat w latach szkolnych 2012/2013-2014/2015 zapewniał 76 miejsc zakwaterowania. Średnioroczna liczba uczniów korzystająca z zakwaterowania w internacie w roku szkolnym 2012/2013 wyniosła 76, oraz 72 w roku szkolnym 2013/2014. Stwierdzone nieprawidłowości polegały w szczególności na: 1) braku przyporządkowania internatu w statucie Zespołu do konkretnej szkoły; 2) braku przeszkolenia 2 wychowawców internatu w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej; 3) braku zainstalowanego oprogramowania zabezpieczającego wychowanków internatu przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; 4) nieprzeprowadzeniu praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z obiektu szkoły.

III. Wyniki kontroli

Organizacja internatu szkolnego.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² w latach 2012-2015 (do 19.06.2015 r.), w tym w latach szkolnych 2012/2013-2014/2015

1. Zespół Szkół nr 2 w Sanoku jest jednostką organizacyjną Powiatu Sanockiego. W skład Zespołu wchodzi: Technikum nr 2 w Sanoku, Liceum nr III w Sanoku oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2 w Sanoku.

(dowód: akta kontroli str. 9-17, 18-29)

Zgodnie z zapisami statutu Zespołu, w Zespole zorganizowany jest internat (pełna nazwa internatu to – *Zespół Szkół nr 2 im. Grzegorza z Sanoka w Sanoku Internat*), zapewniający uczniom zakwaterowanie podczas pobierania nauki poza miejscem zamieszkania. Internat zapewnia wychowankom całodobową opiekę w czasie trwania zajęć dydaktycznych, całodienne wyżywienie za odpłatnością i zakwaterowanie. Internatem kieruje wicedyrektor Zespołu, do którego zadań należy m. in. sprawowanie nadzoru pedagogicznego nad nauczycielami zatrudnionymi w internacie oraz nadzór nad działalnością gospodarczo-administracyjną internatu. Wicedyrektor Zespołu jest zarazem Przewodniczącym Rady Wychowawców internatu. Internat jest czynny tylko w czasie trwania zajęć dydaktycznych. W statucie Zespołu wskazano prawa samorządu wychowanków, prawa i obowiązki wychowanków, wykaz niedozwolonych zachowań wychowanków, tryb składania podań i przyjmowania do internatu oraz prawo do wnoszenia odwołania od decyzji, nagrody i kary stosowane wobec wychowanków oraz rodzaj prowadzonej w internacie dokumentacji. Szczegółowa organizacja internatu nie obejmowała: form współpracy internatu z rodzicami (prawnymi opiekunami) wychowanków oraz ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie, organizacji zajęć dla wychowanków.

(dowód: akta kontroli str.18-29, 50-51)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że nie przyporządkowano internatu do żadnej ze szkół funkcjonującej w Zespole, gdyż nie tworzą odrębnych statutów dla każdej ze szkół. Internat funkcjonuje jako część Zespołu – nie jest wydzielony. Dyrektor Zespołu wyjaśnił również, iż rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół³ w załączniku nr 5a w § 12 ust. 6 określa co winno znaleźć się w statucie internatu zorganizowanego przy szkole. To co jest w statucie Zespołu określa organizację internatu, ale może w niewystarczający sposób, nad wprowadzeniem szczegółowej organizacji internatu wzorem bursy Zespół statutowy wraz z dyrektorem pochyla się jeżeli ta kwestia będzie wymagana prawnie.

(dowód: akta kontroli str. 33-35)

W internacie w latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 zatrudniano odpowiednio 12, 11, 10 nauczycieli wychowawców, 1 pracownika administracyjnego oraz 3 pracowników obsługi (szef kuchni i 2 kucharki). Łączna liczba ogółem pracowników w powyższych okresach wyniosła odpowiednio 16, 15 i 14 osób.

(dowód: akta kontroli str.44)

2. Internat w latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 zapewniał 76 miejsc. W latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 według stanu na dzień 30 września danego roku szkolnego zgłoszona do internatu przez rodziców liczba uczniów wyniosła odpowiednio 100 i 91. Spośród 100 zgłoszonych uczniów w roku szkolnym 2012/2013 przyjętych zostało 79, zaś spośród 91 w roku szkolnym 2013/2014 – 75 uczniów. Wszyscy zgłoszeni do internatu uczniowie w liczbie 59 w latach 2014/2015 zostali przyjęci do internatu. Liczba uczniów, którzy zostali przyjęci według stanu na dzień 30 września danego roku szkolnego w relacji do liczby zgłaszających się wyniosła 79% w roku szkolnym 2012/2013, 82% w roku

³ Dz. U. z 2001 r. Nr 61, poz. 624 ze zm.

szkolnym 2013/2014 oraz 100% w roku szkolnym 2014/2015. Liczba uczniów korzystających z zakwaterowania w relacji do liczby miejsc w internacie w ww. latach szkolnych wyniosła odpowiednio 104%, 97%, 78%. W internacie 57 uczniów w roku szkolnym 2012/2013, 48 w roku szkolnym 2013/2014 oraz 29 w roku szkolnym 2014/2015 było uczniami Zespołu (dla roku szkolnego 2014/2015 dane na 31.03.2015 r.). Z innych szkół z terenu powiatu sanockiego było w ww. latach szkolnych odpowiednio 22, 27 oraz 24 uczniów, co stanowiło 27,85%, 35,53%, 45,30%. Średnioroczna liczba uczniów korzystających z zakwaterowania w internacie w roku szkolnym 2012/2013 wyniosła 76, zaś w roku szkolnym 2013/2014 wyniosła 72.

(dowód: akta kontroli str.45)

Na stronie internetowej Zespołu wymieniona była baza lokalowa internatu, koszty pobytu oraz regulamin mieszkańca internatu. Nie zamieszczono informacji dotyczących zakwaterowania i wyżywienia osób innych niż wychowankowie, w szczególności turystów.

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że w internacie nie oferowano usług w zakresie zakwaterowania i wyżywienia osobom innym niż wychowankowie internatu, w internecie i innych publikatorach nie zamieszczano także informacji dotyczących zakwaterowania i wyżywienia tych osób.

(dowód: akta kontroli str.36-41, 42-43)

3. Liczba miejsc w internacie wyniosła 76. Liczba ta została zweryfikowana w trakcie oględzin (opisanych w dalszej części wystąpienia pokontrolnego), podczas których stwierdzono, iż internat zapewnia 76 łóżek. Zespół nie posiada dokumentacji technicznej, w której określona byłaby liczba łóżek w internacie. W roku 2012/2013 w związku z dużą liczbą podań o przyjęcie do internatu przyjęto 79 uczniów (zwiększenie liczby miejsc nastąpiło poprzez dostawienie łóżek w pokojach).

W wyniku oględzin ustalono, iż suma powierzchni pokoi internatu wynosiła 359,67 m² (359,67m² po podzieleniu na 5m² wynosi w zaokrągleniu 72 miejsc).

Przyjmując sposób wyliczenia metrażu na wychowanka wskazywanym w instrukcji Systemu Informacji Oświatowej (SIO) w ilości 5 m², internat dla 76 wychowanków powinien mieć powierzchnię 380 m².

(dowód: akta kontroli str.46)

4. Wpisanie wychowanka do internatu dokonywane było w *Księdze wychowanków*.

W dokumencie tym wpisywano imię i nazwisko ucznia, datę i miejsce jego urodzenia, nazwiska i imiona oraz adres zamieszkania rodziców lub opiekunów, datę przyjęcia ucznia do internatu, datę i przyczynę skreślenia ucznia z listy wychowanków internatu. Dane te stanowiły podstawę do podawania do SIO informacji o liczbie wychowanków internatu na dzień 30 września danego roku szkolnego.

(dowód: akta kontroli str.52-53)

5. W Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych internat został przyporządkowany do wchodzącego w skład Zespołu Technikum nr 2 w Sanoku.

(dowód: akta kontroli str.66-68)

Liczba przyjętych uczniów do internatu według stanu na dzień 30.09.2012 r., 30.09.2013 r., 30.09.2014 r. wyniosła odpowiednio 79, 75, 59 uczniów.

Powyższe ilości były zgodne z danymi systemu SIO zawartych w tabeli INT1 - ilość wychowanków internatu według stanu na ww. dni.

(dowód: akta kontroli str.45, 72-74)

6. Zgodnie z zapisami Księgi wychowanków na dzień 30.09.2012 r., 30.09.2013 r., 30.09.2014 r. w internacie zakwaterowanych było odpowiednio 79, 74, 59 uczniów. Na dzień 30.09.2013 r. jeden uczeń nie został wpisany do Księgi wychowanków. Był on wpisany w *Dzienniku zajęć internatu*, z adnotacją, iż zrezygnował z pobytu w internacie w dniu 4.10.2013 r. (do SIO podano prawidłowe dane o ilości 75 uczniów).

(dowód: akta kontroli str.75)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że wpisy do *Księgi wychowanków* internatu dokonywane są z końcem września, gdyż przez cały wrzesień trwają jeszcze ruchy związane z zamieszkaniem wychowanków. Pomimo, iż jeden uczeń zgłosił zamieszkanie w internacie to przez większość miesiąca dojeżdżał i dopiero pod koniec września zamieszkał w internacie, a 4 października zrezygnował z pobytu.

(dowód: akta kontroli str.84-87)

7. W roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014 w internacie mieszkało odpowiednio 83 i 81 uczniów. W okresie całego roku szkolnego mieszkało odpowiednio 65 i 59 uczniów. Liczba uczniów mieszkających w internacie krócej niż rok szkolny wynosiła 18 i 22 (21,68%, 27,16%).

(dowód: akta kontroli str.47)

Według zapisów *Księgi wychowanków* skreślenie z listy wychowanków następowało z powodu usunięcia wychowanka z internatu (najczęściej z powodu naruszenia regulaminu, np. z powodu powrotu do internatu pod wpływem alkoholu) lub z powodu rezygnacji z pobytu w internacie. W Księdze wychowanków nie podawano szczegółowych przyczyn rezygnacji ucznia z pobytu w internacie. Odnutowywano jedynie, iż uczeń rezygnuje z internatu, zdecydował się na dojeżdżanie do szkoły z domu lub przeniósł się do innego internatu lub bursy na terenie Sanoka. W internacie i w Zespole nie stwierdzono także wniosków lub podań uczniów, rodziców lub opiekunów prawnych o rezygnację z pobytu w internacie.

(dowód: akta kontroli str.75)

Z wyjaśnień Dyrektora Zespołu Mariana Kuzickiego wynika, że jeżeli dorosły mieszkawca internatu rezygnuje z pobytu w internacie, to fakt ten przekazuje ustnie wychowawcy internatu. Stwierdzenie o rezygnacji jest następnie odnotowywane w *Księdze wychowanków*, a wychowawca podaje do administracji internatu celem zdjęcia wychowanka ze stanu żywionych. W przypadku uczniów niepełnoletnich rezygnację z zamieszkania w internacie wnoszą jego rodzice lub prawni opiekunowie. Przyczyny rezygnacji pobytu wychowanka w internacie jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu były następujące: lepsze możliwości dojazdu: większa liczba autobusów, dojazd samochodem grupy uczniów; stwierdzenie przez rodziców, iż pobyt dziecka w domu będzie tańszy; indywidualna decyzja wychowanka (osoba dorosła) lub jego rodziców (prawnych opiekunów).

(dowód: akta kontroli str.76)

8. Na jednego wychowawcę w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014 przypadało odpowiednio 14,53 i 13,77 wychowanków.

(dowód: akta kontroli str.45)

W internacie według stanu na dzień 3.03.2015 r. zatrudnionych było 11 wychowawców, posiadających ukończone studia wyższe i stosowne przygotowanie pedagogiczne, zgodnie z wymogami § 24 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji

wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁴. Spośród 11 wychowawców, 3 dodatkowo ukończyło studia podyplomowe, zaś jeden ukończył studia doktoranckie z przyznaniem tytułu doktora nauk humanistycznych. W internacie nie pracowali wolontariusze.

(dowód: akta kontroli str.48-49)

9. W statucie Zespołu zapisano, że mieszkańcami internatu mogą być uczniowie Zespołu. O przyjęcie do internatu może ubiegać się uczeń Zespołu mieszkający w miejscowości, z której codzienny dojazd na zajęcia lekcyjne jest niemożliwy lub utrudniony. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, z powodu warunków materialnych, zdrowotnych lub wychowawczych, mieszkańcami internatu mogą być także uczniowie zamieszkali w Sanoku oraz uczniowie innej szkoły ponadgimnazjalnej prowadzonej przez Powiat Sanocki. Pierwszeństwo w przyjęciu do internatu przysługuje uczniom Zespołu, którzy: są wychowankami domu dziecka, wychowują się w rodzinach zastępczych, są sierotami lub pól sierotami, są na wychowywaniu przez samotne matki lub samotnych ojców, pochodzą z rodzin wielodzietnych i znajdujących się w trudnych warunkach materialnych, mieszkali w internacie w poprzednim roku szkolnym, są dziećmi nauczycieli.

W internacie funkcjonuje następująca procedura składania podań o przyjęcie ucznia do internatu - podania o przyjęcie ucznia do internatu składane są przez ich rodziców lub prawnych opiekunów do dyrektora Zespołu. Przyjęty do internatu uczeń podpisywał regulamin mieszkańca internatu. W przypadku uczniów z innych szkół z terenu powiatu sanockiego uczeń wyrażał zgodę na wgląd w swoje oceny śródroczne i roczne (w przypadku niepełnoletniego ucznia zgodę taką podpisywali jego rodzice). Po przyjęciu ucznia do internatu wychowawcy wypełniali kartę informacyjną z danymi osobowymi ucznia, takimi jak: imię i nazwisko ucznia, datę urodzenia, adres korespondencyjny, telefon, e-mail, dane o rodzinie, uwagi o wychowanku (pozytywne, negatywne, inne). W internacie, ani w Zespole nie przechowywano podań uczniów, którzy nie zostali przyjęci do internatu. Nie były także gromadzone inne dokumenty związane z naborem do internatu tych uczniów. Po zakończeniu nauki w szkole przez ucznia dokumenty (podanie, karta informacyjna, zgoda na wgląd w oceny) były niszczone.

(dowód: akta kontroli str.77)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że uczeń szkoły ponadgimnazjalnej, który chce zamieszkać w internacie składa podanie wg ustalonego przez szkołę wzoru na koniec roku szkolnego (dla zamierzających kontynuować zamieszkanie), w czasie trwania naboru do szkoły (klasy pierwsze) oraz w czasie trwania roku szkolnego (pozostali). Po zakwalifikowaniu na tablicy ogłoszeń znajduje się lista przyjętych (lista wstępna początek lipca – nabór do szkoły, lista ostateczna – koniec sierpnia). W internacie przechowywane są podania i karty informacyjne wychowanków, którzy zostali przyjęci do internatu i zamieszkali choćby na jedną dobę. Podań wychowanków nie przyjętych nie przechowuje się, gdyż jest to zbędne.

(dowód: akta kontroli str.76, 84-87)

Analiza 10 podań uczniów o przyjęcie do internatu wykazała, że dokumenty te składane były przez uczniów zamieszkałych w odległości od 40 do 70 kilometrów od szkoły. Spośród 10 podań 6 wpłynęło od uczniów Zespołu, zaś 4 od uczniów z innych szkół na terenie powiatu sanockiego. W przypadku 4 uczniów (z innych

⁴ Dz. U. z 2013 r. Nr 1207 ze zm.

szkół), brak było oświadczeń o prawie wglądu wychowawców w oceny śródroczne i roczne wychowanków. Spośród 10 przyjętych uczniów 9 miało założone karty informacyjne, zaś w przypadku 1 ucznia brak było takiej karty. Spośród 10 uczniów 7 podpisało regulamin internatu, natomiast 3 nie wypełniło tego obowiązku.

W analizowanej dokumentacji przyjęć uczniów do internatu nie było zaświadczeń lekarskich dotyczących stanu zdrowia ucznia, orzeczeń o niepełnosprawności, orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, informacji o stanie zdrowia, zobowiązań rodziców o opłacaniu pobytu i wyżywienia w internacie, samodzielnej naprawy lub pokrycia w całości kosztów naprawy uszkodzeń wynikłych z nieprawidłowego użytkowania pomieszczeń oddanych do zamieszkania uczniowi, kontroli ucznia pod względem posiadania i zażywania używek (alkohol, narkotyki), oświadczeń rodziców, kiedy uczeń będzie przyjeżdżać systematycznie do internatu (godzina), lub powiadamiania wychowawców o innych zaistniałych okolicznościach. Analiza dokumentacji 10 uczniów przyjętych do internatu wykazała, że jedynie w 3 kartach informacyjnych uczniów podano informacje takie jak:

- rodzic wyraził zgodę na wyjście dziecka z internatu po godzinie 18⁰⁰ do godziny 20⁰⁰,
- uczeń ma migreny i zażywa leki przeciwbólowe (ketonal),
- rodzic wyraził zgodę na wyjście syna na siłownię 3 razy w tygodniu po godzinie 18⁰⁰ do godziny 21⁰⁰.

W regulaminie mieszkańca internatu zapisano m.in., że:

- istnieje całkowity zakaz palenia papierosów i e-papierosów, wnoszenia oraz spożywania alkoholu i narkotyków na terenie internatu,
- wychowanek ma obowiązek poszanowania powierzonego sprzętu w pokojach i w pomieszczeniach ogólnych internatu, a w przypadku jego zniszczenia pokrycia kosztów naprawy bądź wymiany,
- rodzice lub prawni opiekunowie ucznia mieszkającego w internacie mają obowiązek wnieść opłatę za internat, w wysokości ustalonej za bieżący miesiąc, w terminie do dnia 10 każdego miesiąca (w przypadku braku opłaty dyrektor ma prawo bez wcześniejszych wezwań skreślić wychowanka z listy mieszkańców).

W internacie nie zawierano umów z rodzicami wychowanków, określających obowiązki i prawa placówki, wychowanków i ich rodziców.

(dowód: akta kontroli str.79-82)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki w sprawie braków w analizowanej próbie 10 dokumentacji dotyczącej przyjętych uczniów do internatu wyjaśnił, że spowodowane to było krótkim okresem zamieszkania uczniów w internacie lub przeoczeniem.

W sprawie braku zaświadczeń lekarskich Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że wszelkie zaświadczenia o stanie zdrowia znajdują się u higienistki szkolnej oraz pedagoga. Wychowawcy internatu są w stałym kontakcie z tymi osobami oraz z wychowawcami klas i posiadają aktualną wiedzę o wychowankach. Tworzenie drugiej dokumentacji jest niecelowe, natomiast jeśli chodzi o uczniów z innych szkół to bazuje się na tym co przekażą szkole rodzice. Dyrektor Zespołu wyjaśnił także, iż rodzice na pierwszym zebraniu są informowani o opłatach za internat, obowiązku pokrycia kosztów napraw wynikłych z nieprawidłowego użytkowania pomieszczeń przez wychowanka internatu oraz kontroli ucznia pod względem posiadania i zażywania używek i alkoholu. Szkoła nie posiada jednak potwierdzeń o zapoznaniu się rodziców z tymi informacjami. Dyrektor Zespołu wyjaśnił ponadto, że zostaną poczynione kroki w sprawie zawierania umowy pomiędzy rodzicami uczniów przyjętych do internatu z Zespołem, w której to zostaną zawarte wszystkie aspekty związane z prawami, obowiązkami, zakazami i nakazami.

(dowód: akta kontroli str.84-87)

W kontroli ustalono, że obowiązujące z statucie Zespołu uregulowania w zakresie przyjmowania uczniów do internatu określają, którym uczniom przysługuje pierwszeństwo w przyjęciu. Jest to jedyne kryterium przyjmowania uczniów do internatu. Przy braku ustalonych innych kryteriów i przyporządkowanej im punktacji, kryterium dochodowego, a także braku podań i dokumentów uczniów nieprzyjętych do internatu niemożliwe jest ustalenie czy przyjmowanie uczniów do internatu było prawidłowe. Ponadto brak podań uczniów nieprzyjętych nie pozwala na stwierdzenie powodów odrzucenia ich podania. Po zakończeniu procedury przyjęć, wychowankowie lub ich rodzice nie byli zobowiązani do składania dodatkowych oświadczeń potwierdzających wolę zakwaterowania w internacie. W kontroli nie stwierdzono przypadku, że nie przyjęto wychowanków, mimo, że w internacie zostały niewykorzystane miejsca, a później miejsca te oferowano osobom z zewnątrz, którzy ponosili wyższe niż uczniowie opłaty za zakwaterowanie.

(dowód: akta kontroli str.83)

W statucie Zespołu nie uregulowano zasad przyjmowania cudzoziemców.

Nie stwierdzono także wniosków składanych przez cudzoziemców o przyjęcie do internatu lub faktu przyjmowania cudzoziemców do internatu.

(dowód: akta kontroli str.83)

10. Analiza dzienników zajęć internatu z lat szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wykazała, że w internacie funkcjonowały 2 grupy wychowanków (nie było osób niepełnosprawnych). Liczba wychowanków w tych grupach (średnio) nie przekraczała 35.

(dowód: akta kontroli str.83)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym powyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Brak przyporządkowania internatu w statucie Zespołu do konkretnej szkoły. Obowiązujące przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół przewidują zorganizowanie internatu przy szkołach danego typu wymienionych w tym rozporządzeniu. Internat nie jest samodzielną placówką oświatową, lecz może jedynie stanowić element szkoły normowany jej statutem, w związku z czym może zostać zorganizowany jedynie przy konkretnej szkole.

(dowód: akta kontroli str.18-29, 50-51)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Analiza 10 podań uczniów o przyjęcie do internatu wykazała, że w przypadku 4 uczniów z innych szkół z terenu powiatu sanockiego brak było zgody rodziców na prawo wglądu wychowawców w ich oceny śródroczne i roczne, zaś w 1 przypadku brak było karty informacyjnej ucznia. Ponadto 3 uczniów nie podpisało regulaminu mieszkańca internatu.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Działalność opiekuńczo-wychowawcza.

Opis stanu
faktycznego

1. Problemy związane z funkcjonowaniem internatu przedstawiane w sprawozdaniach z realizacji planu pracy opiekuńczo-wychowawczej za rok szkolny 2012/2013, dwa semestry roku szkolnego 2013/2014, pierwszy semestr roku szkolnego 2014/2015 oraz w protokołach Rady Pedagogicznej - związane były głównie z niewłaściwym stosunkiem wychowanków do obowiązków szkolnych, tzn. częste opuszczanie zajęć bez powodu, wybiórcze traktowanie zajęć, spóźnianie się na zajęcia szkolne, wagary, nieodrabianie zadań domowych czy brak systematyczności w przygotowywaniu się do zajęć szkolnych. Kolejnym problemem

był niewłaściwy stosunek do osób dorosłych oraz nieprzestrzeganie regulaminu internatu, poświęcanie zbyt dużo czasu na kontakty z rówieśnikami kosztem wyników w nauce i pogłębiania zainteresowań. Podejmowane przez wychowawców działania w celu rozwiązania tych problemów ukierunkowane były na prowadzeniu rozmów z wychowankami, w tym na temat uzależnień (papierosy, e-papierosy, alkohol, narkotyki, komputer). Do rozmów włączani byli rodzice. W celu zapobieżenia spóźniania się na zajęcia oraz wybiórczego traktowania zajęć zamykano internat w czasie zajęć lekcyjnych (za wyjątkiem długiej przerwy). Prowadzono również zajęcia zaznajamiające uczniów z technikami uczenia się, organizowano pomoc koleżeńską oraz kontrolę wyników w nauce i frekwencji na zajęciach szkolnych.

(dowód: akta kontroli str.226)

2. Dokumentowanie działalności opiekuńczej i wychowawczej prowadzone było głównie w dziennikach zajęć wychowawczych. W dziennikach tych wpisywano wszystkich wychowanków internatu, ich wyniki nauczania (oceny semestralne i roczne), numery telefonów do rodziców lub prawnych opiekunów, semestralny plan pracy, tygodniowe założenia wychowawcze oraz kontakty wychowawców z pedagogami, rodzicami i nauczycielami Zespołu (w tym także z innych szkół) z wyszczególnionymi datami kontaktu wychowawcy i opisem sprawy.

Prowadzono także:

- *Zeszyt/tabele z frekwencją uczniów na nauce własnej,*
- *Dziennik nocny,* w którym zaznaczano obecność wychowanków na każdej nocy,
- *Zeszyt spraw bieżących,* w którym wpisywano sytuacje związane z wychowankami, w tym m.in. ustalenia z rodzicami, choroby, wykroczenia.

Gromadzenie dokumentacji wychowanka internatu prowadzono dla każdego z wychowanków (opisane wcześniej podanie i karta informacyjna). W kartach informacyjnych prowadzonych przez wychowawców wpisywano pozytywne i negatywne opinie o wychowanku (pozytywne – np. udział w konkursach szkolnych lub pozaszkolnych, negatywne – niewłaściwe zachowanie lub zastosowane kary) lub zgodę rodziców na uczestnictwo ucznia w zajęciach sportowych. W internacie nie prowadzono kwestionariusza obserwacji wychowanka (informacja o wychowanku), arkusza diagnozy poziomu dojrzałości i umiejętności wychowanków (arkusz obserwacji wychowawcy), arkusza kontaktów ze szkołą. Wychowawcy kontaktowali się także z rodzicami wychowanków na corocznie organizowanych spotkaniach organizacyjnych na początku września każdego roku szkolnego. Spotkania te dokumentowano w *Księdze protokołów internatu.*

(dowód: akta kontroli str.226)

3. W statucie Zespołu zapisano, że współdziałanie z rodzicami (prawnymi opiekunami) w zakresie nauczania, wychowania i profilaktyki odbywa się m.in. poprzez organizację spotkań nauczycieli z rodzicami uczniów w sprawach wychowania, kształcenia i profilaktyki, ustalone godziny do dyspozycji rodzica, korespondencja z rodzicami, wywiadówki. Nie opracowano procedur współpracy wychowawców z rodzicami wychowanka.

(dowód: akta kontroli str.233-234)

W dziennikach zajęć wychowawczych wpisywane były informacje o kontaktach z rodziną wychowanka. Były to osobiste lub telefoniczne kontakty wychowawców z rodzicami wychowanków. W porządku chronologicznym wpisywano daty rozmów osobistych lub telefonicznych wychowawców z rodzicami, dotyczące m.in. problemów wychowawczych z uczniem, jego wyników w nauce, frekwencji. Współpraca wychowawców z rodzicami wychowanka dokumentowana była także

w *Zeszycie spraw bieżących* (chronologiczne wpisy). Analiza dwóch dzienników zajęć wychowawczych z lat 2013/2014, *Zeszytu spraw bieżących* oraz 10 kart informacyjnych wychowanków internatu z lat 2012-2015 wraz z podaniami o przyjęcie do internatu potwierdza systematyczną współpracę z uczniami sprawiającymi problemy wychowawcze. Najczęściej wychowawcy kontaktowali się z rodzicami wychowanków z powodu zaległości w płatności za pobyt w internacie, nieobecności wychowanków w szkole, opuszczaniem zajęć lekcyjnych, niskiej frekwencji, złych ocen, spóźniania się na zajęcia szkolne, nieodpowiedniego zachowania, samowolnego opuszczenia internatu, spożywania alkoholu.

(dowód: akta kontroli str.231-232)

4. W statucie Zespołu nie określono form współpracy ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie. W internacie nie opracowano procedur współpracy wychowawców ze szkołą, do której uczęszczał wychowanek.

(dowód: akta kontroli str.231-232)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że pomimo, iż nie opracowano form współpracy ze szkołami, do których uczęszczają wychowankowie internatu, to współpraca ta bez formalnych zapisów istnieje pomiędzy dyrektorami, pedagogami i wychowawcami internatu oraz wychowawcami uczniów w szkole.

(dowód: akta kontroli str.235-239)

Analiza 10 dokumentacji o przyjęcie uczniów do internatu z lat 2012-2015 wykazała, że 4 spośród 10 przyjętych uczniów nie było uczniami Zespołu. W kontroli ustalono, że w tych 4 przypadkach nie było dokumentów/oświadczeń potwierdzających zgodę rodziców na kontrolę ocen i frekwencji tych wychowanków. Ponadto analiza dziennika zajęć internatu z roku szkolnego 2012/2013 i dziennika zajęć internatu z roku szkolnego 2014/2015 wykazała, że w dziennikach tych nie dokonywano wpisów potwierdzających wyrażenie przez rodziców zgody na kontrolę ocen i frekwencji wychowanków (z innych szkół).

(dowód: akta kontroli str.231-232)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że wszelkiego rodzaju zgody od rodziców są egzekwowane przez wychowawców na pierwszym zebraniu organizacyjnym z rodzicami wychowanków. To, że wychowawca nie wyegzekwował tego pozwolenia może wynikać z faktu, że rodzice tych wychowanków nie byli obecni na spotkaniu lub z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str.240-244)

Analiza dziennika zajęć wychowawczych internatu w latach szkolnych 2013/2014 wykazała, że w dokumencie tym odnotowywano oceny wychowanka za kolejne semestry (oceny śródroczne i końcowe). Prowadzono także zeszyt z frekwencją zajęć szkolnych w latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, celem monitorowania frekwencji uczniów na zajęciach. W przypadku stwierdzenia u wychowanków internatu ocen niedostatecznych i godzin nieusprawiedliwionych przeprowadzano rozmowy osobiste i telefoniczne z rodzicami. Dokumentowano je w dziennikach zajęć wychowawczych w rubryce – kontakty ze szkołą oraz w *Zeszycie spraw bieżących*.

Z wyjaśnień Wicedyrektora Zespołu Macieja Zygara wynika, że nie stwierdza się poważniejszych kłopotów w uzyskiwaniu informacji o wychowniku od szkoły, do której uczęszcza wychowanek. Problemy pojawiają się w przypadku konieczności jednolitych oddziaływań wychowawczych (brak reakcji, brak informacji ze szkoły odnośnie jej działań w stosunku do ukaranego ucznia w internacie).

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że pomieszczenia do nauki własnej wykorzystywane przez wychowanków internatu to: świetlica, sala komputerowa, sala szkolna i sala do nauki języków obcych, dostępne w godzinach od 16⁰⁰ do 18⁰⁰. W razie uzasadnionej potrzeby, za zgodą wychowawcy uczeń może uczyć się również w tych salach w porze nocnej. Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił także, że wychowawcy internatu udzielają pomocy uczniom w nauce z poszczególnych przedmiotów, prowadzą również zajęcia mające na celu zapoznanie uczniów z efektywnymi metodami uczenia się i higieną pracy umysłowej. Praca ta nie jest dokumentowana, ale jest wykonywana na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str.231-232, 243)

5. Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że w Zespole jest zatrudniona pielęgniarka (jej pracodawcą jest SPZOZ w Sanoku), w godzinach od 7⁰⁰ do 14³⁵ we wtorki i piątki (od marca 2015 r.). Wcześniej pielęgniarka była w ww. godzinach przez pięć dni w tygodniu. W internacie nie przewidziano izolacji, gdyż chorzy wychowankowie są wysyłani do domu, a do cięższych przypadków wzywane jest pogotowie, które zabiera ich do szpitala.

(dowód: akta kontroli str.235-239)

W kontroli ustalono, że 9 z 11 wychowawców internatu w latach 2011-2013 zostało przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, zgodnie z wymogami art. 21 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*⁵.

(dowód: akta kontroli str.257)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że dwie wychowawczynie internatu, które z powodu przebywania na urlopie na poratowanie zdrowia nie odbyły kursu z zakresu pomocy przedmedycznej zostaną przeszkolone z tego zakresu po rozpoczęciu nowego roku szkolnego.

Dyrektor Zespołu wyjaśnił także, że wychowankowie internatu nie byli szkoleni w zakresie pierwszej pomocy, gdyż przeprowadzenie takiego szkolenia mija się z celem, ponieważ w klasie pierwszej uczniowie każdej szkoły w zakresie podstaw programowych mają 11 godzin z zakresu pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli str.260)

W internacie (i w Zespole) nie opracowano procedur postępowania w zakresie opieki nad chorymi wychowankami, udzielania im pomocy przedmedycznej i postępowania z wychowankami w przypadkach nagłych, wymagających pomocy pielęgniarki lub lekarza.

(dowód: akta kontroli str.231-232)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że nie ma opracowanych procedur w zakresie opieki nad chorymi wychowankami, ale zawsze stosuje się jednakowy schemat działania – chore dzieci w czasie dnia odsyłane są do pielęgniarki szkolnej, zawiadamiani są rodzice, którzy zazwyczaj w takich przypadkach podejmują decyzję o powrocie dziecka na czas choroby do domu. W nagłych przypadkach wzywane jest pogotowie ratunkowe, zaś o zaistniałej sytuacji natychmiast informowani są rodzice. Jeśli do niepełnoletniego wychowanka wzywane jest pogotowie ratunkowe i zachodzi potrzeba przewiezienia go do szpitala, a sytuacja ma miejsce do godziny 21⁰⁰, wówczas zawsze z wychowankiem do szpitala jedzie wychowawca i pozostaje z nim do momentu przyjazdu rodziców. Gdy zdarzenie ma miejsce po godzinie 21⁰⁰, dyżurujący wychowawca musi pozostać w internacie, a pogotowie zabiera

⁵ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

wychowanka samego. Do wychowanka przyjeżdżają powiadomieni telefonicznie rodzice.

(dowód: akta kontroli str.251-256, 250)

Z informacji uzyskanej ze Stacji Pogotowia Ratunkowego w Sanoku⁶ wynika, że w latach 2012-2015 (do 6.05.2015 r.) zespoły ratownictwa medycznego pięciokrotnie były wzywane do 5 wychowanków internatu. Odbywało się to w porze dziennej. Wychowankowie internatu po przyjeździe karetki pogotowia ratunkowego zostali przyjęci do SOR w Sanoku. Wezwanie zespołu ratownictwa medycznego było spowodowane: gorączką, nudnościami i bólem brzucha, bólem głowy, bólem brzucha, bólem w klatce piersiowej i zaburzeniami bicia serca, nadmiernym niepokojem spowodowanym reakcją stresową.

(dowód: akta kontroli str.54-56)

Z analizy *Dziennika spraw bieżących* i *Książki protokołów internatu* wynika, że w latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2013/2015 do wychowanków internatu pogotowie ratunkowe wzywano 11 razy (do 11 wychowanków). W każdym przypadku wychowankowie internatu zostali przewiezieni do szpitala. Powodem wezwania był ból brzucha, migrena, omdlenie, wypadek na sali gimnastycznej lub boisku szkolnym, silne wymioty, objawy stanu przedzawałowego. Wszystkie zdarzenia miały miejsce w porze dziennej i dotyczyły wychowanków w wieku od 16 do 19 lat. Nie stwierdzono wystąpienia problemów w zapewnieniu opieki przez wychowawców. Spośród 11 przypadków wezwań pogotowia ratunkowego analizą objęto 2 przypadki.

Pierwszy z wybranych przypadków miał miejsce w dniu 4.11.2014 r. o godzinie 17³⁰ (odnotowany w *Księdze protokołów internatu*). Wychowanek internatu zgłosił wychowawcy pełniącemu dyżur w internacie niepokojące zachowanie swojego kolegi. Wychowawca stwierdził, iż wychowanek (osoba niepełnoletnia) ma objawy podobne do stanu przedzawałowego, m.in. drgawki, przyspieszone bicie serca, suchość w ustach, zamazany obraz przed oczami. W związku z tymi objawami wychowawca telefonicznie wezwał pogotowie ratunkowe. W międzyczasie wychowanek przyznał się do wypicia dwóch butelek piwa i zażycia narkotyku, który podali mu starsi koledzy z internatu. Wychowanek został przewieziony do szpitala, zaś o zajściu zostali zawiadomieni rodzice. W dokumentacji nie odnotowano czy z wychowankiem do szpitala pojechał wychowawca. Po godzinie 21⁰⁰ do internatu powrócili trzej wychowankowie, którzy podali koledze alkohol i narkotyk (przyznali się, że to zrobili). Została wezwana Policja, która przebadła ich na obecność alkoholu w wydychanym powietrzu. Badanie wykazało, że byli trzeźwi, ale przyznali się do spożywania wcześniej alkoholu i zażywania narkotyków. Decyzją dyrektora 3 wychowanków odpowiedzialnych za podanie koledze alkoholu i narkotyku zostało skreślonych z listy mieszkańców internatu z dniem 5.11.2014 r. W *Księdze protokołów internatu* dodatkowo zapisano, że sprawą zajął się Wydział ds. Nieletnich Komendy Powiatowej Policji w Sanoku.

Drugi z wybranych przypadków wezwania pogotowia ratunkowego miał miejsce w dniu 3.11.2013 r. W *Dzienniku spraw bieżących* odnotowano, że pełnoletnia uczennica po przyjeździe do internatu miała silne bóle brzucha. Wezwane przez wychowawcę pogotowie zabrało ją do szpitala o godzinie 20³⁰ (w internacie wychowanka dostała ketonal). O godzinie 22¹⁵ wychowawca rozmawiał telefonicznie o stanie zdrowia wychowanki z lekarzem dyżurnym i ponownie o godzinie 1¹⁵. Wychowanka o godzinie 1³⁰ wróciła do internatu. W ww. dzienniku zapisano także, iż istnieje podejrzenie wyrostka, w przypadku dalszego bólu ma ponownie zgłosić się

⁶ w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli

na pogotowie. W dokumentacji nie odnotowano w jaki sposób wychowanka wróciła do internatu.

(dowód: akta kontroli str.227)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar w odniesieniu do ww. analizowanych spraw wyjaśnił, że w pierwszym przypadku do szpitala wraz z wychowankiem udała się wychowawczyni internatu, która przebywała tam z wychowankiem do przyjazdu rodziców, zaś w drugim przypadku pełnoletnia wychowanka do internatu wróciła z pełnoletnim bratem, który przywiózł ją samochodem. Informacji tych nie odnotowano w dokumentacji. W odniesieniu do pierwszego przypadku Wicedyrektor Zespołu wyjaśnił ponadto, że w związku z tym, że podczas zajęcia prócz alkoholu były narkotyki sprawą zajmuje się Powiatowa Komenda Policji w Sanoku, do chwili obecnej nie mamy żadnych informacji w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli str.250, 267)

6. Ze statutu Zespołu i regulaminu mieszkańca internatu nie wynika, że do placówki można przyjmować uczniów przewlekle chorych i/lub wymagających podawania leków. Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że zapisy takie nie są potrzebne, gdyż dzieci przewlekle chore mają równe prawo co dzieci zdrowe mieszkać w internacie, w innym przypadku byłaby to jawna dyskryminacja.

(dowód: akta kontroli str.231-232, 245-249)

W analizowanych 10 dokumentacjach dotyczących przyjętych do internatu wychowanków nie stwierdzono zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia wychowanka. Nie stwierdzono również dowodów potwierdzających, że internat egzekwował od rodziców wychowanków informacji lub oświadczeń dotyczących choroby i wynikających stąd ograniczeń w funkcjonowaniu lub innych spraw związanych ze zdrowiem, które mogą mieć znaczenie w sprawowaniu opieki.

(dowód: akta kontroli str.231-232)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że na pierwszym zebraniu z rodzicami wychowanków internatu, rodzice proszeni są o poinformowanie wychowawców o ewentualnych chorobach dzieci. Ustawa o ochronie danych osobowych znosi obowiązek przekazywania takich informacji, jest to więc tylko dobra wola rodziców, a wychowawcy nie mają prawa żądać zaświadczeń o stanie zdrowia dzieci od ich rodziców, gdyż są to dane wrażliwe. Jeżeli rodzic przekaze taką informację to wychowawcy zapiszą ją w dokumentach i będą przestrzegać określonych zasad z tym związanych.

(dowód: akta kontroli str.240-244)

W internacie szkolnym nie ustalono procedury podawania leków i/lub procedury postępowania z wychowankami przewlekle chorymi.

(dowód: akta kontroli str.231-232)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że do choroby wychowanka w internacie podchodzi się indywidualnie, nie ma zatem przyjętych procedur, a zasady postępowania ustalane są z rodzicami. Wychowawcy w tym zakresie kierują się ustaleniami z rodzicami, sprawują nadzór nad częstotliwością, czasem podawania i dawkowaniem zaleconego leku. Wicedyrektor Zespołu wyjaśnił ponadto, że w latach 2012-2015 do internatu nie byli przyjmowani przewlekle chorzy uczniowie lub wymagających podawania leków.

(dowód: akta kontroli str.240-244, 251, 253)

W internacie nie wyznaczano spośród wychowawców osób do nadzorowania przyjmowania leków. Analiza *Zeszytu spraw bieżących* wykazała, że w zeszycie tym odnotowywane były przypadki podania leków dostępnych w aptece bez recepty - na przeziębienie, grypę lub leków przeciwbólowych. Nie stwierdzono w internacie wychowanków wymagających podawania leków lub przewlekle chorych. Analiza 10 podań o przyjęcie do internatu także nie wykazała przyjęć do internatu takich osób.

(dowód: akta kontroli str.256)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że dyżury wychowawców są w różnych godzinach, dlatego nie jest możliwe wyznaczenie konkretnej osoby do podawania i nadzorowania przyjmowania leków. W internacie nie przebywał żaden przewlekle chory wychowanek. Podawanie leków odnotowywano jedynie w *Zeszycie spraw bieżących*. Żaden z wychowanków jak wyjaśnił Wicedyrektor Zespołu nie zgłaszał potrzeby stosowania diety bezglutenowej.

(dowód: akta kontroli str.240-244)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki na pytanie czy internat posiada publikacje na temat postępowania z dzieckiem przewlekle chorym pt. *One są wśród nas* (publikacje przygotowane w ramach rządowego programu Bezpieczna i przyjazna szkoła na zlecenie Ministra Edukacji Narodowej, we współpracy z Ministrem Zdrowia oraz Pełnomocnikiem Rządu do spraw równego traktowania), czy posiada wiedzę na temat zawartych w tych publikacjach zasadach postępowania z dzieckiem przewlekle chorym oraz czy przeprowadzono szkolenia wychowawców w tym zakresie wyjaśnił, że zna te publikacje, natomiast wychowawcy do tej pory ich nie znali. Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że w związku z pismem NIK, publikacje te od dnia 6.05.2015 r. są dostępne w pokoju wychowawców w internacie w formie pisemnej i elektronicznej. Wychowawcy zostali zobowiązani do zapoznania się z nimi.

(dowód: akta kontroli str.57-59)

7. W statucie Zespołu zapisano, że wychowanek internatu ma m.in. prawo do korzystania z pomieszczeń, urządzeń i pomocy dydaktycznych służących do nauki własnej, rozwijania i pogłębiania zainteresowań i uzdolnień po uprzednim zapoznaniu się z regulaminem ich użytkowania, korzystania z pomocy wychowawców w rozwiązywaniu problemów osobistych, we wszystkich sprawach dotyczących nauki i zamieszkania w internacie oraz do opieki wychowawczej zapewniającej bezpieczeństwo i ochronę przed formami przemocy fizycznej i psychicznej oraz do poszanowania jego godności.

(dowód: akta kontroli str.28)

W internacie prowadzony jest (systematycznie) tzw. *Zeszyt wyjść*, w którym wpisywane są daty i godziny wyjść wychowanków z internatu i godziny powrotu. W osobnej rubryce wpisuje się powód wyjścia wychowanka.

(dowód: akta kontroli str.231-232)

W statucie Zespołu zapisano, że za szczególnie rażące łamanie statutu, a szczególnie przewinienia wymienione w art. 73 ust. 3 (m.in. palenie tytoniu i e-papierosów na terenie szkoły i internatu, przechowywanie i spożywanie alkoholu lub środków odurzających, przychodzenie do internatu pod wpływem alkoholu i środków odurzających) wychowanek może być usunięty z internatu bez stopniowania kar.

Przewidziane w statucie kary dla wychowanków są następujące: upomnienie wychowawcy z wpisem do dziennika grupy, upomnienie ustne wicedyrektora, nagana wicedyrektora z wpisem do dziennika grupy i klasy, zagrożenie wydaleniem z internatu, wydalenie z internatu.

(dowód: akta kontroli str.24-29)

W latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 z internatu wydano ogółem 18 wychowanków, w tym: 14 za powrót do internatu pod wpływem alkoholu, bądź spożywanie alkoholu na terenie internatu, 1 za kradzież, 3 za nakłanianie młodszego wychowanka do picia alkoholu.

(dowód: akta kontroli str.230)

W internacie nie były opracowane szczegółowe procedury postępowania wobec wychowanka będącego pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, samowolnego opuszczenia internatu przez wychowanka lub wejścia na teren placówki nieuprawnionych osób, w przypadku kradzieży przez wychowanka oraz w razie bójki między wychowankami.

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że wprowadzić dla internatu nie ma opracowanych takich procedur, ale są opracowane takie procedury dla całego Zespołu. Procedury te są opublikowane na stronach MEN, a wprowadzone zostały w szkole we wrześniu 2009 r. Procedury te obowiązują w całym Zespole. W tych procedurach nie ma trybu postępowania na wypadek samowolnego opuszczenia internatu przez wychowanka lub wejścia na teren internatu osób obcych. Sprawy dotyczące bójek pomiędzy uczniami są ogólnie ujęte poprzez zapisy dotyczące czynu karalnego (bójka, kradzież). W przypadku samowolnego oddalenia się ucznia z internatu powiadamiani są natychmiast rodzice, zaś w przypadku wejścia na teren internatu osoby niezamieszkałej wychowawca stara się natychmiast ją wyprosić, gdy osoba ta stawia opór wzywana jest Policja.

(dowód: akta kontroli str.270-281)

Z informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Sanoku⁷ wynika, że w latach 2012-2015 funkcjonariusze Policji czterokrotnie interweniowali w internacie Zespołu. Jeden przypadek był w porze rannej (8²⁰), dwa w godzinach popołudniowych (18¹³, 19³⁸), jeden w godzinach nocnych (21¹⁰).

Prośby o interwencje Policji zostały zgłoszone przez wychowawców z następujących powodów:

- wychowawczyni internatu zwróciła się z prośbą o zbadanie trzeźwości wychowanków,
- wychowawczyni zgłosiła, iż dwóch podopiecznych jest nietrzeźwych.

W dwóch przypadkach w informacji nie podano powodów zgłoszenia prośby o interwencję. W informacji podano także, że w dniu 18.09.2014 r. o godzinie 21⁰⁷ wychowawczyni internatu zgłosiła na Policję, iż do placówki nie powrócił jeden z wychowanków. Dane te (4 zgłoszenia) znajdują potwierdzenie w dokumentacji prowadzonej w internacie (*Zeszyt spraw bieżących*) i dotyczą łącznie 9 wychowanków w wieku od 16 do 19 lat, którzy byli pod wpływem alkoholu.

(dowód: akta kontroli str.69-71, 258)

W internacie nie było opracowanych procedur regulujących postępowanie wychowawców w związku z naruszeniem przepisów porządkowych lub zagrożeniem bezpieczeństwa wychowanków w porze dziennej.

Analiza 2 przypadków naruszenia przepisów porządkowych w internacie, odnotowanych w *Dzienniku spraw bieżących internatu* oraz *Księdze protokołów internatu* wykazała następujące działania wychowawców:

- w dniu 10.04.2014 r. wychowanek internatu zgłosił wychowawczyni kradzież książki. Po sprawdzeniu nagrania z kamer szkolnych w dniu następnym okazało się, że książkę tę ok. godziny 11³⁰ ukraść jeden z wychowanków (17 lat). Podczas

⁷ w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (dane obejmują również dzielnicowego)

rozmowy z wychowawczynią, wychowanek przyznał się do kradzieży, zobowiązując się do zwrócenia książki, bądź jej równowartości. Wychowawczyni próbowała skontaktować się z ojcem wychowanka w dniu 11.04.2014 r. (telefon nie odpowiadał), a następnie z jego matką. O zaistniałej sytuacji w dniu 11.04.2014 r. został poinformowany Wicedyrektor Zespołu. Po rozmowie telefonicznej z matką w dniu 14.04.2014 r. wychowawczyni umówiła się z nią na rozmowę osobistą w dniu następnym (nie odnotowano czy rozmowa odbyła się). Nie zawiadamiano Policji w tej sprawie. Rada wychowawców złożyła wniosek o skreślenie wychowanka z listy mieszkańców internatu. Stosowne pismo Wicedyrektora Zespołu o usunięciu zostało wysłane do wychowanka, rodziców wychowanka oraz wychowawcy klasy - w dniu 23.04.2014 r. (uczeń Zespołu).

- w dniu 26.02.2015 r. około godziny 13³⁰ dwoje wychowanków (16 i 17 lat) przyszło do internatu pod wpływem alkoholu. Wychowawczyni telefonicznie poinformowała o tym fakcie dyrekcję Zespołu oraz rodziców wychowanków. Została także wezwana Policja, która stwierdziła, iż wychowankowie byli pod wpływem alkoholu. Po godzinie przyjechała matka jednego z wychowanków i zabrała go do domu, natomiast drugi wychowanek za zgodą rodziców pojechał autobusem do domu. Rada wychowawców złożyła wniosek o skreślenie wychowanków z listy mieszkańców internatu. Wicedyrektor Zespołu zdecydował o usunięciu tych wychowanków z internatu. Stosowne pismo Wicedyrektora Zespołu o usunięciu z internatu zostało wysłane do wychowanka, rodziców wychowanka oraz Dyrektora Zespołu Szkół nr 3 w Sanoku - w dniu 27.02.2014 r. (uczniowie innej szkoły).

(dowód: akta kontroli str.261)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że w przypadku kradzieży książki przez wychowanka nie zawiadamiano Policji, gdyż uznano małą szkodliwość czynu oraz przyznanie się ucznia do kradzieży, wychowanek poniósł karę w postaci wydalenia z internatu i w ten sposób odczuł swój błąd. W sprawie przyjsia wychowanków do internatu w stanie nietrzeźwym Wicedyrektor Zespołu wyjaśnił, że dyrekcja szkoły nie zawiadomiła stosownych instytucji, gdyż winna wykonać to Policja po stwierdzeniu stanu nietrzeźwości. Zawiadomiono rodziców o wymierzonej karze wydalenia z internatu oraz dyrekcję szkoły do której uczęszczali uczniowie z prośbą o informację zwrotną na temat wyciągniętych konsekwencji, ale nie uzyskano żadnej odpowiedzi.

(dowód: akta kontroli str.267)

W latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 (do dnia 1.06.2015 r.) w internacie było łącznie 9 przypadków zniszczenia sprzętu przez wychowanków. Były to m.in. uszkodzenia drzwi w męskich łazienkach i pokojach mieszkalnych, rolet w łazienkach, złamanie krzeseł, zniszczenia podkładek na mydło. Rodzice wychowanków ponosili koszty napraw zniszczonego sprzętu i wyposażenia.

(dowód: akta kontroli str.259)

W Zespole internet o prędkości 10Mb/s zapewnia firma Galileo Komputery z siedzibą w Sanoku. W ramach tej umowy Zespół posiada 4 adresy do łączenia się z siecią internetową:

- dla dyrekcji, administracji oraz na wybrane stanowiska nauczycieli w gabinetach. Na tym adresie nie ma żadnych zabezpieczeń przed dostępem do niepożądanych treści;

- tzw. Hotspot – jest to sieć Wi-Fi dla uczniów Zespołu, z której mogą się logować do internetu za pomocą telefonów komórkowych, laptopów, i tabletów. Sieć ta jest zabezpieczona na routerze przed wyszukiwaniem sformułowań - np. sex, seks, erotyka. W momencie wpisania tych słów nie jest możliwe wejście na stronę,

w której nazwie jest to sformułowanie. Działają one na zasadzie filtrowania sformułowań, pod warunkiem wpisania ich do routera, co przy ogromnej ilości stron i pomysłowości dostawców niepożądanych treści zawsze działa z opóźnieniem, gdyż administrator musi znać taki adres aby go zablokować. Na tej sieci włączona jest także usługa filtrowania treści niepożądanych oparta o serwer zewnętrzny „europe site”, na której znajduje się filtr „Ochrona dzieci”, dla której występują treści: kryminalne, alkohol, narkotyki, hazard, haking, brutalny język, seks, przemoc, militaria. Usługa ta jest zapewniona przez sprzedawcę sprzętu dostępowego (router). Dodatkowo blokowane są strony internetowe, na których występują tzw. pliki wykonywalne i pliki spakowane, jest to zabezpieczenie przed nielegalnym ściąganiem programów (np. szpiegujących);

- sieć dla całej szkoły – pracowni i sal lekcyjnych, czytelnicy, internatu (w tym 4 komputery dla wychowanków internatu). Sieć ta jest zabezpieczona na routerze przed wyszukiwaniem sformułowań - np. sex, seks, erotyka – tak samo jak sieć opisana powyżej. Na tej sieci włączona jest także usługa filtrowania treści niepożądanych oparta o serwer zewnętrzny „europe site” – tak samo jak sieć opisana powyżej. Dodatkowo blokowane są strony internetowe na których występują tzw. pliki wykonywalne;

- rejestratory do monitoringu wizyjnego szkoły i jej otoczenia. Na tym adresie nie ma żadnych zabezpieczeń przed dostępem do treści niepożądanych. Dostęp do tej sieci mają wybrani użytkownicy (dyrektor i administrator sieci).

Na powyższych sieciach nie ma zainstalowanego oprogramowania zabezpieczającego uczniów przed dostępem do niepożądanych treści. Zabezpieczenia na sieci szkolnej i Hotspot wymienione powyżej są zabezpieczeniami sprzętowymi. W zespole nie ma opracowanych na piśmie zasad dotyczących zabezpieczenia uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w przypadku korzystania przez nich z własnego sprzętu komputerowego z dostępem do internetu oferowanego przez szkołę.

(dowód: akta kontroli str.285-288)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że oprogramowanie zabezpieczające uczniów przed nieodpowiednimi dla nich treściami nie zostało zainstalowane ze względu na koszty zakupu takiego programu, w najbliższym czasie szkoła rozpatrzy możliwości takiego zakupu, w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym w Sanoku.

(dowód: akta kontroli str.270-271)

Program wychowawczy i program profilaktyki opracowano Zespole w 2005 r. Dokumenty te zmieniano do roku 2009 i 2010. Od momentu zmian tych programów w 2009 r i 2010 r., dokumenty te nie były zmieniane lub aktualizowane. Nie przeprowadzano również analizy i ewaluacji realizacji prowadzonej działalności opiekuńczo-wychowawczej oraz programów wychowawczego i profilaktyki.

(dowód: akta kontroli str.293)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że dyrekcja szkoły wspólnie z pedagogiem szkolnym uznała, że nie ma potrzeby wprowadzania zmian w tych programach oraz przeprowadzania analizy i ewaluacji prowadzonej działalności opiekuńczo-wychowawczej oraz programów wychowawczego i profilaktyki, w Zespole nie zaszły takie okoliczności aby zmieniać zapisy tych dokumentów.

(dowód: akta kontroli str.289-290)

8. Pora nocna w internacie trwa od godziny 22⁰⁰ do 6⁰⁰. W tym czasie w internacie przebywa jeden wychowawca. Opieka nad wychowankami od godziny 21⁰⁰ do 8⁰⁰ rano sprawowana jest przez jednego wychowawcę.

Średnio w roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014 opieka sprawowana była odpowiednio nad 76 i 72 wychowankami. W dzień w czasie od 8⁰⁰ do 13⁰⁰ opiekę sprawuje także jeden wychowawca, natomiast od godziny 13⁰⁰ do 21⁰⁰ 2 lub 3 wychowawców.

(dowód: akta kontroli str.228)

Analiza *Księgi protokołów internatu* oraz *Dziennika spraw bieżących* nie wykazała nagłych zdarzeń i zachorowań w porze nocnej. Nie stwierdzono także naruszenia przepisów porządkowych przez wychowanków internatu lub innych zdarzeń związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa wychowanków w porze nocnej.

(dowód: akta kontroli str.228)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że w internacie nie odnotowuje się poważniejszych problemów z zapewnieniem wychowankom opieki w porze nocnej. Jeśli stan zdrowia wychowanka wymaga natychmiastowej interwencji lekarza wzywane jest pogotowie i powiadamiani są rodzice wychowanka. W przypadku konieczności przewiezienia niepełnoletniego wychowanka do szpitala jest on zabierany bez wychowawcy, a do szpitala przyjeżdżają rodzice.

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że w przypadku nagłego zachorowania niepełnoletniego wychowanka w porze nocnej, gdzie wymagana jest interwencja pogotowia ratunkowego i przewiezienia go do szpitala, wychowawca może zawiadomić o tym dyrektora. Dyrektor (jeżeli może) udaje się niezwłocznie do szkoły i zastępuje wychowawcę, który przebywa w tym czasie z nieletnim wychowankiem na SOR i w szpitalu. Zastępstwo dyrektora trwa do momentu powrotu wychowawcy do internatu. Taki tryb postępowania jest ustną umową pomiędzy dyrektorem a wychowawcami internatu.

(dowód: akta kontroli str.251-255, 260)

9. Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że w trakcie procedury przyjęcia do internatu szkoła nie ma prawa egzekwować od rodziców wychowanków orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Rozsądni rodzice sami informują wychowawców o tym fakcie lub informacje takie pozyskiwane są od pedagoga szkolnego, w przypadku wychowanków będących jednocześnie uczniami Zespołu.

(dowód: akta kontroli str.245-255)

W statucie Zespołu nie określono zakresu pomocy wychowankom z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, wymagającymi stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania. Nie było również opracowanych procedur w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str.282)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że do tej pory w orzeczeniach otrzymanych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych nie było zaleceń dotyczących pobytu wychowanka w internacie, nie było także konieczności opracowania procedur dla internatu. Dyrektor Zespołu wyjaśnił ponadto, że *jeżeli rodzice ucznia prześlą orzeczenie o potrzebie kształcenia do sekretariatu szkoły, dyrektor i pedagog szkolny ustalają indywidualny program terapeutyczny. Każdy nauczyciel z przeprowadzonego przedmiotu opracowuje dostosowanie zasad postępowania do dysfunkcji ucznia. Do tej pory były to zajęcia rewalidacyjne w ilości 2 godzin tygodniowo. Po przydzieleniu godzin rewalidacyjnych nauczycielowi, dyrektor wykonuje aneks do arkusza organizacyjnego Zespołu. Aneks jest opiniowany przez Radę Pedagogiczną, w której biorą udział wychowawcy internatu, dlatego też internat nie był o tym fakcie informowany specjalnym pismem. Poza tym wychowawcy są w stałym kontakcie z pedagogiem szkolnym, który jest*

koordynatorem pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole i posiada niezbędną wiedzę w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str.283-284)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że w roku szkolnym 2014/2015 jest w internacie jeden wychowanek posiadający orzeczenie o kształceniu specjalnym, jego orzeczenie wpłynęło do szkoły w dniu 20.03.2015 r., w momencie przyjmowania tego wychowanka do internatu nie posiadał on jeszcze orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

(dowód: akta kontroli str.245-249)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki w sprawie zaznajamiania wychowawców z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i na pytanie czy w wyniku współpracy ze szkołą wychowanek wychowawcy znali indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne wyjaśnił, że wychowawcy internatu na pierwszym zebraniu proszą rodziców o informacje o ewentualnych chorobach dzieci. Ustawa o ochronie danych osobowych znosi obowiązek przekazywania takich informacji, jest więc to dobra wola rodziców i wychowawcy nie mają prawa żądać takich zaświadczeń o stanie zdrowia, czy orzeczeń z poradni. Dzięki współpracy wychowawców ze szkołą wychowanek i pedagogami szkolnymi wychowawcy mają ogólną wiedzę w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wychowawcy internatu nie są zaznajamiani z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.

(dowód: akta kontroli str.283-284)

Z wyjaśnień Dyrektora Zespołu Mariana Kuzickiego wynika, że wychowawcy internatu nie zostali zaznajomieni z treścią orzeczenia z dnia 20.03.2015 r. o potrzebie kształcenia specjalnego dla wychowanka internatu. Treść orzeczenia jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu zna pedagog szkolny i nauczyciele uczący z klasy, do której uczęszcza wychowanek. Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że *pomoc dla wychowanka mającego orzeczenie mieści się w ogólnych zasadach pracy wychowawczej. Nauczyciele wychowawcy pomagają w nauce, ale tego szczegółowo nie dokumentują.*

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił także, że *w zakresie wspomagania ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w sytuacji jeśli szkoła ma wiedzę o takich potrzebach, wówczas zwraca się uwagę na danego ucznia, pomaga się w nauce, organizuje pomoc koleżeńską. Dwóch wychowawców internatu ma ukończone studia podyplomowe z terapii pedagogicznej. Szkoła prowadząca internat powinna otrzymywać informacje o indywidualnych programach terapeutycznych opracowanych dla uczniów w macierzystej szkole.*

(dowód: akta kontroli str.283-284)

10. W podaniach o przyjęcie do internatu (analiza 10 podań) nie były wpisywane godziny w jakich uczeń wyjeżdża i wraca do internatu. Nie stwierdzono także oświadczeń z tym związanych.

(dowód: akta kontroli str.282)

W statucie Zespołu zapisano, że opieka wychowawcza w internacie rozpoczyna się w niedzielę lub inny dzień poprzedzających dzień rozpoczęcia nauki szkolnej o godzinie 18⁰⁰, a kończy się wraz z zakończeniem zajęć lekcyjnych w tygodniu, nie później niż do godziny 17⁰⁰. Z wyjaśnienia Wicedyrektora Zespołu Macieja Zygara wynika, że wychowawcy internatu sprawują opiekę w niedzielę od godziny 18⁰⁰, czyli od momentu otwarcia internatu, w soboty zajęcia szkolne nie odbywają się.

(dowód: akta kontroli str.28, 248)

Wychowawcy internatu nie sprawowali dyżurów w soboty i w niedziele (przed godziną 18⁰⁰), gdy nie było w internacie żadnego wychowanka. W tym czasie internat był zamknięty i nie było w nim żadnych pracowników. W internacie istniał obowiązek wykwaterowania się w ostatnim dniu zakończenia zajęć lekcyjnych w tygodniu, bez względu na ewentualną chęć pozostania wychowanka w internacie. Nie stwierdzono udokumentowanych przypadków, że wychowankowie nie mogli wrócić do rodziców, jednak musieli być wykwaterowani. W internacie nie stwierdzono zakwaterowywania w soboty i niedziele turystów lub innych osób.

(dowód: akta kontroli str.282)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że w internacie istnieje obowiązek wykwaterowania się wychowanków w piątek lub dzień poprzedzający dzień wolny do godziny 17⁰⁰. W szkole nie prowadzi się zajęć w soboty, więc nie ma możliwości, że wychowankowie internatu będą obecni w tym dniu. Rozciągnięcie dyżuru na sobotę i niedzielę wymagałoby zwiększenia finansowania internatu o 1,6 etatu, co przy nauczycielu dyplomowanym daje ok. 6200 zł brutto miesięcznie. Do tego dochodzi wydłużenie czasu pracy portierów o 24 godziny oraz praca kuchni na dwa dni. Być może byłyby pojedyncze przypadki pozostania wychowanków w internacie na sobotę i niedzielę, ale do tej pory takiej informacji nie posiadam.

(dowód: akta kontroli str.270-271)

11. W internacie nie powołano zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji wychowanków. Wychowawcy internatu wykonują zadania przewidziane dla zespołu wychowawczego, tj. dokonują okresowej analizy i oceny skuteczności podejmowanych działań wychowawczych oraz w zakresie doskonalenia metod pracy wychowawczych. Grupa wychowawcza jest formą sprawowania opieki. Praca ta wykonywana była na bieżąco i dokumentowana w sprawozdaniach z realizacji pracy planu opiekuńczo-wychowawczego internatu, sporządzanych po zakończeniu pierwszego semestru i całego roku szkolnego. Efektem była pomoc w nauce dla wychowanków, pomoc w sprawach wychowawczych przez wychowawców oraz pomoc materialna w postaci zwolnienia z opłaty stałej za internat.

(dowód: akta kontroli str.293)

W internacie prowadzone są dzienniki zajęć internatu (dzienniki zajęć wychowawczych). W dziennikach tych ujmuje się: rozkład zajęć dnia, wykaz imienny wychowanków z adresem zamieszkania, imionami rodziców wraz z numerem telefonu kontaktowego, datą urodzenia wychowanka, nazwą szkoły i klasą do której uczęszcza wychowanek, semestralne wyniki nauczania, roczny plan pracy opiekuńczo-wychowawczej, treść prowadzonych zajęć, kontakty z rodzicami i nauczycielami. Informacje te są niezbędne do bieżącej pracy z wychowankami, do kontaktów z ich rodzicami, a także w przypadkach wzywania do internatu pogotowia ratunkowego lub Policji, w związku z nagłymi zdarzeniami dotyczącymi wychowanków. W dziennikach zajęć w internacie nie odnotowuje się obecności wychowanków podczas zajęć.

(dowód: akta kontroli str.293)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że obecności wychowanków podczas codziennych zajęć w internacie, np. nauka własna nie są odnotowywane, gdyż nie ma takiej rubryki w dzienniku. Obecność na wieczornych zajęciach, organizowanych w czasie wolnym także nie jest odnotowywana, gdyż uczniowie mają dużą dowolność uczestnictwa w tych zajęciach. W tym czasie są jednak odnotowywane wyjścia wychowanków z internatu (Zeszyt wyjść). Odnotowuje się jedynie obecność

wychowanków na nauce własnej w tygodniu - od poniedziałku do czwartku, w tabeli obecności, opracowanej przez wychowawców.

(dowód: akta kontroli str.291-292)

Analiza tabeli obecności wychowanków internatu na nauce własnej w miesiącu marcu 2015 r. wykazała, że średnia frekwencja na tych zajęciach wyniosła 68,68%.

(dowód: akta kontroli str.299)

W internacie przestrzegano obowiązującego tygodniowego wymiaru zajęć opiekuńczych i wychowawczych z jedną grupą wychowawczą. Było to co najmniej 49 godzin zegarowych. W latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 w internacie nie badano wychowanków na temat występowania w placówce zjawiska przemocy oraz innych zjawisk patologicznych za pomocą anonimowych ankiet.

(dowód: akta kontroli str.293)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że do tej pory nie było potrzeby badania zjawiska przemocy oraz innych zjawisk patologicznych w internacie w latach 2012-2015, badano takie zjawiska w szkole podczas przeprowadzanej w 2014 r. ewaluacji zewnętrznej przez wizytatorów Kuratorium Oświaty w Rzeszowie (czy w szkole respektowane są normy społeczne). Szkoły dla których przeprowadzano ewaluację otrzymały ocenę B.

(dowód: akta kontroli str.291-292)

12. Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że w internacie podejmowane są różnego rodzaju działania dające wychowankom możliwość uczestnictwa w kulturze, sporcie i turystyce, na bieżąco prowadzone są zajęcia sportowe na sali gimnastycznej i kompleksie boisk Orlik, zajęcia tańca towarzyskiego, projekcje filmów, uroczystości okolicznościowe, imprezy plenerowe.

Analiza dwóch dzienników zajęć internatu z roku szkolnego 2013/2014 wykazała, że w internacie organizowano m.in. dyskotekę andrzejkową, Wigilię, Kiermasz Wielkanocny, uroczyste pożegnanie maturzystów, rozgrywki sportowe pomiędzy wychowankami bursy w Sanoku a wychowankami internatu.

(dowód: akta kontroli str.251-255, 266)

13. W latach 2012-2015 (do 9.06.2015 r.) w Zespole przeprowadzona była jedna ewaluacja zewnętrzna przez wizytatorów Podkarpackiego Kuratora Oświaty, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w *sprawie nadzoru pedagogicznego*⁸. Ewaluacja ta została przeprowadzona w okresie luty-marzec 2014 r. i objęła dwie szkoły w Zespole, tj. Technikum nr 2 i Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 2.

Wyniki przeprowadzonej ewaluacji nie uwzględniały internatu.

(dowód: akta kontroli str.262)

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że w ramach nadzoru pedagogicznego prowadzi obserwacje wybranych zajęć (zajęcia w czasie nauki własnej, zajęcia w czasie wolnym), kontroluje na bieżąco i zatwierdza grafik dyżurów w internacie, bierze udział w uroczystościach organizowanych w internacie oraz na bieżąco przeprowadza rozmowy z wychowawcami na temat zachowań wychowanków, pojawiających się problemów, ustalania środków zaradczych i zakresu oddziaływań wychowawczych. Kontroluje również prowadzoną przez wychowawców dokumentację oraz stan pomieszczeń w internacie.

(dowód: akta kontroli str.251-255, 263-265)

⁸ Dz. U. z 2009 r. Nr 168, poz. 1324 ze zm.

Prowadzone przez Wicedyrektora Zespołu działania w ramach nadzoru pedagogicznego nie były dokumentowane.

Wicedyrektor Zespołu Maciej Zygar wyjaśnił, że wszelkiego typu obserwacje zajęć czy pracy w internacie nie są odnotowywane w dziennikach zajęć internatu, ani innych prowadzonych w internacie dokumentach, np. w dziennikach zajęć bieżących. Wicedyrektor wyjaśnił także, że nie ma potrzeby dokumentowania tych czynności, ale wykonuje się je na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str.270-271)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym powyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak przeszkolenia 2 wychowawców internatu w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*.

(dowód: akta kontroli str.257)

2. Brak rzetelnego dokumentowania przypadków wezwania pogotowia ratunkowego w prowadzonej w internacie dokumentacji. W analizowanych 2 przypadkach wezwania pogotowia ratunkowego stwierdzono, że: w jednym przypadku nie odnotowano udania się wychowawczyni internatu wraz z wychowankiem do szpitala, zaś w drugim przypadku sposobu w jaki wychowanka wróciła w nocy ze szpitala.

(dowód: akta kontroli str.277, 250)

3. Oględziny wykazały, że w internacie, w którym zapewniono dostęp do internetu, nie zainstalowano oprogramowania zabezpieczającego uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju wychowanków. W sieci internetowej z której korzystają wychowankowie i uczniowie Zespołu istnieją wprowadzone zabezpieczenia sprzętowe zabezpieczające przed niektórymi treściami niepożądanymi, jednak ich skuteczność jest niska. Według art. 4a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁹ szkoły i placówki zapewniające dostęp do Internetu są obowiązane podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, a w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

(dowód: akta kontroli str.285-288)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny

Opis stanu
faktycznego

1. Zgodnie z decyzją nr GiGG-II-7224-492/98 z dnia 11 grudnia 1998 r. Kierownika Urzędu Rejonowego w Sanoku oraz decyzją nr GN.VIII.7002-2-1/2005 Zarządu Powiatu Sanockiego z dnia 11 marca 2005 r. *w sprawie przekazania trwałego zarządu między jednostkami organizacyjnymi*, Dyrektor Zespołu sprawował, jako reprezentujący szkołę, trwały zarząd nad budynkiem Zespołu Szkół, w którym znajdował się internat.

(dowód: akta kontroli str. 95-100)

Budynek Zespołu Szkół nr 2 wybudowany został w 1953 r. Dyrektor wykonywał obowiązki określone w art. 62 ust. 1 *Prawa budowlanego*¹⁰ w zakresie przeprowadzania okresowych kontroli technicznych. Osoba posiadająca

⁹ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.

¹⁰ ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.)

uprawnienia budowlane dokonywała w każdym roku przeglądu i sprawdzenia stanu sprawności technicznej i wartości użytkowej obiektu budowlanego rocznego. W wyniku kontroli nie stwierdzono większych uchybień. Zakres wymaganych robót remontowych, określonych w protokołach, obejmował uzupełnienie izolacji ścian zewnętrznych i poprawienie odprowadzania wód od budynku, wykonanie nowej okładziny schodów przy wejściu głównym. Corocznie przeprowadzane były również przeglądy instalacji gazowej, badania wydajności oraz przeglądu i konserwacji hydrantów wewnętrznych, kontrole przewodów kominowych, kontrole pomiarów ochronnych instalacji elektrycznej i odgromowej. Kontrole i przeglądy nie wykazały większych nieprawidłowości. Wszelkie prace zostały wykonane przez osoby przeprowadzające kontrole i przeglądy. Kontrole stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronnych i gazowych przeprowadziły osoby posiadające kwalifikacje wymagane przez art. 62 ust. 5 Prawa budowlanego. Ustalenia zawarte w protokołach kontroli technicznych realizowanych na podstawie art. 61 ust. 1 *Prawa budowlanego*, Dyrektor Zespołu Szkół nr 2, uwzględniał w planach wydatków na poszczególne lata. W trakcie kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego nie stwierdzono uszkodzeń i braków, stanowiących zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi, mienia lub środowiska.

(dowód: akta kontroli str.101-154, 166)

Książka obiektu budowlanego prowadzona była zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w *sprawie książki obiektu budowlanego*¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 101-107, 166)

2. W okresie objętym kontrolą przedstawiciele Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie przeprowadzili:

- 3 kontrole stanu sanitarnego szkoły oraz internatu, w wyniku których stwierdzono: zły stan techniczno-sanitarny ścian i podłóg na korytarzy I piętra (zły stan techniczny wykładziny w niektórych pokojach oraz w korytarzu internatu. Zalecenia pokontrolne zostały wykonane.
- 4 kontrole warunków produkcji i obrotu żywnością. W trakcie kontroli stwierdzono: zniszczone ściany w zmywalni naczyń i obieralni, niesprawną szafę chłodniczą w korytarzu komunikacyjnym, zniszczone stoły i taborety w kuchni, zniszczone szafa i regał w zmywalni naczyń (Powyższe nieprawidłowości były objęte decyzją Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 3 października 2012 r. z przedłużonym terminem wykonania do 30 listopada 2015 r. zgodnie z decyzją z dnia 26 listopada 2014 r), zniszczone ściany w korytarzu komunikacyjnym, magazynie chłodniczym, zmywalni oraz pomieszczeniu mycia i dezynfekcji jaj.

(dowód: akta kontroli str. 155-166)

Dyrektor Zespołu w dniu 27 czerwca 2014 r. wystosował pismo do Sebastiana Niżnika - Starosty Sanockiego, którego celem było uzyskanie funduszy na usunięcie powyższych nieprawidłowości. W dniu 14 lipca 2014 r. Starosta Sanocki poinformował Dyrektora, że nie będzie zwiększenia planu finansowego dla Zespołu Szkół nr 2 w 2014 r. Do dnia zakończenia kontroli wymienione zostały taborety i stół produkcyjny w kuchni oraz szafa i regał w pomieszczeniu zmywalni naczyń, nie wymieniono natomiast niesprawnej szafy chłodniczej. Wydatki na dokonane remonty i wymianę sprzętu zostały dokonane z budżetu Zespołu Szkół nr 2.

(dowód: akta kontroli str. 174-184, 206)

¹¹ Dz. U. z 2003 r., nr 120, poz. 1134

W okresie objętym kontrolą pracownicy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku przeprowadzili w Internacie jedną kontrolę (12 maja 2015 r.).

Kontrola wykazała następujące nieprawidłowości:

1. wyjście z poziomu internatu schodami na strych wydzielone zostało drzwiami bez odpowiedniej klasy odporności ogniowej,
2. wykładzina znajdująca się na podłodze korytarza głównego Internatu nie posiadała dokumentów potwierdzających właściwości palne i dymotwórcze,
3. zmierzona długość dojścia od najdalej położonego pomieszczenia wzdłuż klatki schodowej do drzwi prowadzących na zewnątrz wyniosła 58 m, tym samym przekroczona została długość dojścia dla stref zakwalifikowanych do kategorii zagrożenia ZL V,
4. stwierdzono brak dostatecznej ilości oznakowania znakami bezpieczeństwa kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
5. lampy nie posiadały własnego podtrzymania zasilania,
6. brak gaśnicy przeznaczonej do gaszenia pożarów grupy F, która powinna się znajdować w pomieszczeniu kuchennym,
7. brak odpowiedniej ilości hydrantów,
8. niewidoczne oznakowanie wyłącznika prądu,
9. pomieszczenie kotłowni nie posiadało wymaganego wydzielenia pożarowego. Drzwi do kotłowni (2 szt.) posiadały wykonanie zwykłe bez klasy odporności ogniowej,
10. nie przeprowadzono corocznego badania wyłącznika przeciwpożarowego,
11. nie usunięto stwierdzonej awarii systemu detekcji gazu w kotłowni,
12. instrukcja bezpieczeństwa przeciwpożarowego była niezaktualizowana,
13. nie przedłożono potwierdzenia dot. przeprowadzenia w ostatnim okresie próbnej ewakuacji budynku szkoły i internatu.

Dokonano również sprawdzenia wykonania zaleceń z poprzedniej kontroli. Decyzją nr 85/06 z dnia 4 marca 2006 r., Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku, nakazał wydzielić pożarowo pomieszczenie techniczne (maszynownię dźwigu osobowego). Ustalono, że pomieszczenie zostało wydzielone pożarowo (zamontowano drzwi spełniające wymóg klasy odporności ogniowej).

(dowód: akta kontroli str.167-170)

W dniu 5 czerwca 2015 r. Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku wystosował zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego. Do dnia zakończenia kontroli nie została wydana decyzja.

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że: poprzednie kontrole organów zewnętrznych nie wykazały nieprawidłowości odnośnie drzwi prowadzących na strych, wykładziny na korytarzu, długości dojścia, ilości hydrantów, braku wydzielonej strefy pożarowej. Oznakowanie kierunków i wyjść ewakuacyjnych oraz oznakowanie głównego wyłącznika gazu oraz przeciwpożarowego wyłącznika prądu zostało zdjęte podczas remontu korytarza i elewacji. Wszystkie zalecenia zostaną wykonane po uzyskaniu środków finansowych na ich wykonanie.

(dowód: akta kontroli str. 90-94)

W okresie objętym kontrolą nie przeprowadzano praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów¹²

(dowód: akta kontroli str. 171-173, 206)

¹² Dz. U. z 2010 r., nr 109, poz. 719

3. W dniach 30 kwietnia i 4 maja 2015 r. kontroler NIK, w obecności Jerzego Patronika – Kierownika Gospodarczego, dokonał oględzin obiektów i wyposażenia budynku Zespołu Szkół nr 2 im. Grzegorza z Sanoka w Sanoku, a w szczególności pomieszczeń internatu oraz kuchni i stołówki. W wyniku oględzin ustalono m.in., że:

Budynek został oddany do użytku w 1953 r. Z zewnątrz stan budynku bardzo dobry (budynek docieplony w wymienioną stolarką okienną w 2011 r.) Tereny zielone wokół budynku zadbane. Teren Zespołu Szkół nr 2 był ogrodzony. Szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren Szkoły zabezpieczone były w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście uczniów na jezdnię. Znajdujące się na tyłach Szkoły place oraz drogi prowadzące do nich zawierały znaczne ubytki, były nierówne i zniszczone. Droga przeciwpożarowa zapewniała optymalną możliwość dotarcia służbom ratowniczym do budynku (z każdej strony). Internat znajdował się na drugim piętrze budynku szkoły (południowe skrzydło). Prowadziły do niego trzy wejścia. Pierwsze było wejściem frontowym do szkoły i można z niego było korzystać w godzinach otwarcia placówki. Drugie wejście znajduje się na tylnej ścianie budynku – po prawej stronie. Trzecie wejście - od tyłu budynku (po lewej stronie) – prowadziło na klatkę schodową bezpośrednio prowadzącą do części szkoły wydzielonej na internat. To wejście zabezpieczone było poprzez zamontowany w drzwiach zamek magnetyczny, który można było otworzyć z pokoju wychowawców internatu, oraz system kamer zlokalizowanych przed wejściem, na klatce schodowej (na każdym piętrze znajdowała się kamera). W internacie zainstalowane są dwie kamery (obie na korytarzu). Zakres obrazu obejmował cały korytarz. Rejestrator zapisywał widok z kamer z ostatnich 7 dni. Podgląd tych kamer znajdował się w pokoju wychowawców internatu. Na zewnątrz budynku kamery zlokalizowane były w następujących miejscach: dwie kamery na frontowej ścianie budynku kolejne dwie znajdowały się przy drugim wejściu do internatu. Jedna kamera znajdowała się przy bezpośrednim wejściu do internatu. Przy głównym wejściu do budynku zlokalizowana była portiernia z bezpośrednim podglądem na teren wokół Szkoły i korytarze wewnątrz Szkoły. Wejście do internatu zlokalizowane było na wprost pokoju wychowawców, którzy kontrolowali wchodzące osoby. Na teren internatu mogły wchodzić tylko osoby, które były w towarzystwie wychowanków internatu. W Internacie prowadzony był zeszyt wejść i wyjść wychowanków, w którym zapisywane były dane odnośnie osoby wychodzącej, celu wyjścia, godziny wyjścia i powrotu. Wejście do budynku szkoły było pod nadzorem do godz. 22.00 Następnie internat był zamykany i włączano alarm. W wyjątkowych przypadkach wychowawcy internatu mieli możliwość rozbrojenia systemu.

W internacie znajdowało się łącznie 20 pokoi mieszkalnych. W pokojach znajdowało się od 3 do 4 łóżek. Łącznie znajdowało się 76 łóżek. Powierzchnia pokoju mieszkalnego przypadająca na jednego wychowanka wynosiła od 4,5 m² do 5,25 m². Na jednego wychowanka przypadało: łóżko, szafka wisząca, szafa pojedyncza lub połowa szafy podwójnej. Ponadto w zależności od pokoju znajdowały się także komody, stoliki lub biurka, 1-2 krzesła. W internacie brak było pomieszczeń zajmowanych przez osoby inne niż wychowankowie internatu. W internacie brak było izolatek. W internacie zlokalizowane były dwie łazienki. Męska znajdowała się na prawo od wejścia, natomiast damska na lewo. Na dzień 30 września 2014 r. do internatu zostało przyjętych 12 dziewczyn i 37 chłopców. W obu łazienkach zapewniona była ciepła i zimna woda oraz środki higieny osobistej. Urządzenia sanitarne były utrzymywane w czystości i pełnej sprawności. Łazienki w dobrym stanie technicznym. Pomieszczenie do nauki własnej znajdowało się na lewo od pokoju wychowawców. W godzinach wieczornych pokój spełniał rolę świetlicy. W razie potrzeby korzystano także z klasy I5 znajdującej się na I piętrze szkoły zaraz pod internatem (wyposażenie: 20 ławek 40 krzeseł). Oprócz pokoju do cichej nauki w internacie zlokalizowany był również pokój komputerowy,

wyposażony w 4 stanowiska komputerowe. W internacie znajdowały się dwa pomieszczenia dla wychowawców (pokój wychowawców, z którego było wejście do pokoju socjalnego). Były one zlokalizowane naprzeciwko drzwi wejściowych do internatu. Do dyspozycji wychowanków dostępne było jedno pomieszczenie socjalne. Wyposażone było w kuchenkę mikrofalową, lodówkę, czajnik, kuchenkę elektryczną (1 palnik), deskę do prasowania 2 krzesła, stół, wyposażenie kuchenne (szafki, blat). W internacie nie znajdowały się pomieszczenia do ćwiczeń. Wychowankowie internatu mogli jednakże korzystać z siłowni, sal gimnastycznych, oraz boisk należących do Zespołu Szkół nr 2. Szkoła zapewniała dostęp dla osób niepełnosprawnych. Na parter osoby te mogły się dostać korzystając z mechanicznego ramienia. Na parterze znajdowała się winda umożliwiająca dostęp na wszystkie piętra budynku. Jednakże dostęp do samego internatu nie był możliwy dla osób niepełnosprawnych. Internat znajdował się w wydzielonej części budynku, do którego dostęp był tylko przez klatkę schodową. W roku szkolnym 2014/2015 wśród wychowanków internatu brak było osób niepełnosprawnych ruchowo.

(dowód: akta kontroli str.174-184)

Dyrektor Zespołu dwa razy w roku, przeprowadzał kontrole obiektów należących do placówki pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Nie określał on jednakże kierunków ich poprawy. Nie przekazywał również organowi prowadzącemu kopii protokołu.

(dowód: akta kontroli str.122-148, 171-173)

4. W okresie objętym kontrolą żadna z osób pozostających pod opieką placówki nie uległa wypadkowi. Rejestr wypadków prowadzony w Zespole odpowiadał wzorowi określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*.

(dowód: akta kontroli str. 185-188)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą nie przeprowadzano praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów*.

Zgodnie z § 17 ust. 1 i 2 powyższego rozporządzenia właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu. W przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: szkół, przedszkoli, internatów, domów studenckich, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy dokonać - co najmniej raz na rok.

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że nie przeprowadzano praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji. *Dyrekcja uznała, że nie występuje taka potrzeba. Po zakończeniu egzaminów maturalnych próbna ewakuacja zostanie przeprowadzona w myśl przywołanych przepisów.*

(dowód: akta kontroli str. 171-173, 206)

2. Znajdujące się na tyłach Szkoły place oraz drogi prowadzące do nich zawierały znaczne ubytki, były nierówne i zniszczone.

Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach na terenie szkoły i placówki zapewnia się równą nawierzchnię dróg, przejść i boisk.

(dowód: akta kontroli str.174-184)

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że do czasu rozpoczęcia prac nad zespołem boisk wielofunkcyjnych „ORLIK” i czasu rozbiórki tzw. „starych warsztatów” nawierzchnia była w stanie „znośnym”. Podczas prac, ciężki sprzęt uszkodził nawierzchnię. Dyrektor nie był stroną umowy i nie mógł nic zrobić, aby wykonawcy drogę naprawili.

(dowód: akta kontroli str. 171-173)

3. Dyrektor Zespołu dwa razy w roku przeprowadzał kontrole obiektów należących do placówki pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Dyrektor Zespołu nie przekazywał organowi prowadzącemu kopii protokołów.

(dowód: akta kontroli str. 122-148, 171-173)

Zgodnie z § 3 ust. 1-2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach Dyrektor, co najmniej raz w roku, dokonuje kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określa kierunki ich poprawy. Z ustaleń kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby biorące w niej udział. Kopię protokołu dyrektor przekazuje organowi prowadzącemu

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że protokołów nie przekazywano organowi prowadzącemu. Dyrektor uznał, że nie ma takiej potrzeby, gdyż od lat na cele, które wykazywały kontrole nie przekazywano żadnych środków finansowych, stwierdzając, że należy wykonać je ze środków własnych.

(dowód: akta kontroli str. 171-173)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W łazience damskiej znajdowały się 2 prysznice, 2 umywalki, 3 miski ustępowe. W łazience męskiej znajdowały się 2 prysznice, 3 toalety, 6 umywalk, brak pisuarów.

(dowód: akta kontroli str. 174-184)

Zgodnie z § 82 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, w budynku, zamieszkania zbiorowego bez łazienek i ustępów związanych z pomieszczeniami mieszkalnymi należy przewidzieć na każdej kondygnacji umywalnie i ustępy przeznaczone do wspólnego użytku, wyposażone co najmniej w: 1 miskę ustępową dla 10 kobiet, 1 miskę ustępową i 1 pisuar dla 20 mężczyzn, 1 urządzenie natryskowe dla 15 osób, 1 umywalkę dla 5 osób.

Na dzień 30 września 2014 r. do internatu zostało przyjętych 59 wychowanków (12 dziewczyn i 37 chłopców). Tym samym w łazience damskiej brakowało jednej umywalki, natomiast w łazience męskiej brakowało jednej kabiny prysznicowej, dwóch umywalk, oraz jednej miski ustępowej pisuaru.

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że internat mieści się w budynku szkoły od 1953 r. Zajmował część pierwszego i drugiego piętra. Około 2006 r. zlikwidowano część mieszczącą się na pierwszym piętrze. Od momentu, gdy w internacie zaczęły mieszkać dziewczyny, przystosowano magazynek na sanitariaty. Warunki techniczne budynku nie pozwalają na to, aby sprostać wymaganiom rozporządzenia w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 171-173)

2. Szkoła zapewniała dostęp dla osób niepełnosprawnych. Na parter osoby te mogły się dostać korzystając z mechanicznego ramienia. Na parterze znajdowała się winda umożliwiająca dostęp na wszystkie piętra budynku. Jednakże dostęp do samego internatu nie był możliwy dla osób niepełnosprawnych. Internat znajdował się w wydzielonej części budynku, do którego dostęp był tylko przez klatkę schodową.

(dowód: akta kontroli str. 174-184)

Zgodnie z § 16 *rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* do wejść do budynku mieszkalnego wielorodzinnego, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej powinny być doprowadzone od dojeżdżających i dojazdów, o których mowa w § 14 ust. 1 i 3, utwardzone dojścia o szerokości minimalnej 1,5 m, przy czym co najmniej jedno dojście powinno zapewniać osobom niepełnosprawnym dostęp do całego budynku lub tych jego części, z których osoby te mogą korzystać.

Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że *podczas budowy windy, ubikacji i podjazdu dla osób niepełnosprawnych, nie przewidziano i nie było możliwości budowlanych żeby niepełnosprawny uczeń mógł dostać się z powierzchni parkingu do internatu. Obecnie można byłoby zapewnić taką drogę niepełnosprawnemu wstawiając drzwi w ścianie działowej.*

(dowód: akta kontroli str. 171-173)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Gospodarka finansowa

Opis stanu
faktycznego

1. Dochody (budżetowe i gromadzone na rachunku dochodów własnych) wykonane w latach 2012–2014 w dziale 854 — Edukacyjna opieka wychowawcza w rozdziale 85410 — Bursy i internaty wyniosły łącznie 402.621,39 zł. Odpowiednio w poszczególnych latach wyniosły: w 2012 r. 137.327 zł, w 2013 r. 141.588 zł, w 2014 r. 123.706,39 zł. Dochody w badanym okresie spadły o 13.620,61 zł, tj. o 9,92%. Wydatki (budżetowe i finansowane ze środków na rachunku dochodów własnych) wykonane w latach 2012–2014 w rozdziale 85410¹³, wyniosły łącznie 1.543.733,10 zł. Odpowiednio w poszczególnych latach wyniosły: w 2012 r. 469.727,70 zł. (96,09% planu), w 2013 r. 534.984,97 zł. (95,39% planu), w 2014 r. 539.020,43 zł. (95,62% planu). Wydatki te w badanym okresie wzrosły o 65.083,73 zł, tj. o 13,86%. Łącznie zrealizowano dochody w latach 2012–2014 na poziomie 26,08% wydatków poniesionych na funkcjonowanie internatu w tym okresie. W poszczególnych latach: 2012 — 29,24% poziomu wydatków, 2013 — 26,47%, 2014 — 22,95%.

(dowód: akta kontroli str.189-205)

2. Rada Powiatu utworzyła w dniu 29 grudnia 2010 r. wydzielony rachunek, na którym gromadzone były dochody, pochodzące z następujących źródeł: odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie, będące w zarządzie lub użytkowaniu jednostki, oraz spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki.

Dochody wykonane na rachunku dochodów, o którym mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych w latach 2012–2014 wyniosły 5.609 zł, w tym w dziale 854 — Edukacyjna opieka wychowawcza w rozdziale 85410 — Bursy i internaty wyniosły 0 zł. Dochody uzyskano z tytułu odszkodowania. Za uzyskane dochody

¹³ Bez paragrafu 240 „Wpłata do budżetu pozostałości środków finansowych gromadzonych na wydzielonym rachunku jednostki budżetowej”.

dokonano zakupu rejestratora wraz z osprzętem, komputera, oraz założono kratę okienną wewnętrzną. Ewidencjonowane wydatki były zgodne z uchwałą nr III/15/2010 Rady Powiatu w Sanoku z dnia 29 grudnia 2010 r. *w sprawie określenia jednostek budżetowych gromadzących dochody na wydzielonym rachunku oraz źródeł dochodów i ich przeznaczenia.*

(dowód: akta kontroli str. 200-205, 207-211)

3. Zgodnie z regulaminem stołówki szkolnej rodzice wychowanków zobowiązani byli do wnoszenia opłat za wyżywienie dziecka w placówce do 10 dnia każdego miesiąca, przy możliwości odpisu w przypadku usprawiedliwionej nieobecności i wcześniejszym zgłoszeniu. W okresie objętym kontrolą wysokość opłat za całodienne wyżywienie w internacie obejmowała koszty surowca przeznaczonego na wyżywienie bez wynagrodzeń pracowników i składek naliczanych od tych wynagrodzeń oraz kosztów utrzymania stołówki i wynosiła 10 zł, natomiast zakwaterowanie w internacie było bezpłatne. Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że powodem ustalenia w internacie zasady, że opłaty za zakwaterowanie nie są pobierane była zła sytuacja materialna wychowanków internatu, co mogłoby doprowadzić do rezygnacji części wychowanków z uczęszczania do szkoły.

Dochody z tytułu wpłat rodziców za wyżywienie wyniosły w 2012 r. 137.327 zł i stanowiły 100% dochodów wykonanych w rozdziale 85410, w 2013 r. odpowiednio 141.588 zł (100%), a w 2014 r. 123.706,39 zł (100%). W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki zwolnień rodziców albo wychowanków z obowiązku wniesienia opłat za posiłki. Rada Rodziców nie ustalała opłat za zakwaterowanie. Ustalona została natomiast comiesięczna opłata stała w wysokości 30 zł z przeznaczeniem na remont i wyposażenie internatu. Dyrektor Zespołu Marian Kuzicki wyjaśnił, że *na jednym z zebrań rodziców uczniów mieszkających w internacie zaproponowano dobrowolną opłatę wnoszoną przez rodziców na rzecz Rady Rodziców na podniesienie standardu zamieszkania uczniów w internacie. Związane to było z koniecznością ciągłej wymiany wyposażenie ze względu na szybkie zużywanie się i niszczenie sprzętu i wyposażenia. Wnoszona opłata była i jest wykorzystywana na materiały do remontów, zakup mebli i innego wyposażenia.*

(dowód: akta kontroli str. 171-173, 189-191, 209, 212-224)

4 - 6. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki zakwaterowania w internacie osób innych niż uczniowie, tym samym placówka nie uzyskiwała dochodów z tytułu opłat za wyżywienie osób innych niż wychowankowie.

(dowód: akta kontroli str. 171-173, 209)

7. Roczna kwota wydatków poniesionych w przeliczeniu na dostępne miejsce zakwaterowania¹⁴ w roku 2012 wynosiła 5.945,92 zł, w 2013 r. 7.133,13 zł, w 2014 r. 7.486,40 zł. Kwota ta wzrosła o 1.840,48 zł, tj. o 30,95%.

Roczna kwota wydatków poniesionych w internacie w przeliczeniu na wykorzystane przez wychowanka miejsce zakwaterowania¹⁵ w roku 2012 wynosiła 5.945,92 zł, w 2013 7.133,13 zł, w 2014 r. 9.135,94 zł. Kwota ta wzrosła badanym okresie o 3.189,02 zł, tj. o 53,63%.

(dowód: akta kontroli str. 225)

8. Prowadzona w Zespole ewidencja rozliczeń pozwalała na ustalenie stanu rozliczeń z tytułu wyżywienia osób korzystających ze stołówki. Ewidencja umożliwiała weryfikację prawidłowości dokonywania wpłat przez osoby korzystające

¹⁴ Wskaźnik, obliczony na potrzeby kontroli NIK, jako relacja rocznych wydatków poniesionych na działalność placówki (wydatki budżetowe i poniesione z rachunku dochodów własnych) do średniorocznej liczby dostępnych miejsc.

¹⁵ Wskaźnik, obliczony na potrzeby kontroli NIK, jako relacja rocznych wydatków poniesionych na działalność placówki (wydatki budżetowe i poniesione z rachunku dochodów własnych) do średniorocznej liczby miejsc wykorzystanych przez wychowanków.

ze stołówki oraz ustalenie ewentualnych zaległości. Opłaty za wyżywienie pobierane były przez kasjera szkoły po uprzednim sprawdzeniu czy uczeń nie miał odpisów za poprzedni miesiąc. Odpisy przyjmowane były przez referenta w szkole telefonicznie lub ustnie od wychowawczyń internatu. Kasjer szkoły przyjmował wpłaty w gotówce na druk ścisłego zarachowania i odprowadzał je do banku na konto podstawowe szkoły robiąc raport kasowy. Na podstawie wyciągu bankowego i raportu kasowego główny księgowy księgował wpłaty w programie księgowym. Końcem każdego miesiąca dochody za wyżywienie odprowadzane były na konto Starostwa Powiatowego w Sanoku.

(dowód: akta kontroli str. 209)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹⁶, wnosi o:

1. Przyporządkowanie internatu w statucie Zespołu do konkretnej szkoły, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. *w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół*.
2. Przeszkolenie 2 wychowawców internatu w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*.
3. Rzetelne dokumentowanie przypadków wezwania pogotowia ratunkowego do wychowanków internatu.
4. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia skuteczniejszej ochrony wychowanków internatu i uczniów Zespołu korzystających z internetu przed dostępem do niepożądanych treści, stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
5. Przeprowadzenie praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów*.
6. Doprowadzenie dróg, przejść i placów znajdujących się na tyłach Zespołu Szkół nr 2 do stanu wymaganego § 7 ust. 2 pkt 2 *rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*.
7. Przekazywanie do organu prowadzącego kopii protokołów kontroli obiektu, należącego do placówki pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

¹⁶ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Sławomir Kochman
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
Podpis

.....
Podpis

Kontroler
Maciej Pilecki
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
Podpis